

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-a - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezne številke L 25.- Naročnina:
redno L 100, letno L 2.000. - Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. - Poštni čekovni
računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VII. - Štev. 7

Trst - Gorica 20. februarja 1953

Izhaja vsak petek

Tržaška zastava

Ko so Hitlerjeve armade 1. 1941 vdrle v Sovjetsko zvezo, jim tamkajšnje ljudstvo ni nudilo velikega odpora. Nasprotno. Ponekod so jih pričakali celo kot nekakšne osvoboditelje.

Strah je šla še dalje in že takoj v začetku se je pokazala velika pripravljenost za vstop v oboževane oddelke, ki bi se borili proti komunističnemu režimu. Prav tako ne smemo izpregledati velikega obsega, ki ga je vključ vsem hitlerjevim napakam kasneje zavzelo Vlasovo gibanje.

Dejstvo je torej, da bi Nemci brez nadaljnega imeli ob svoji strani sovjetske narode, če bi tem narodom obljubili in dali svobodo. Tega pa seveda niso storili. Dosednji svoji ideologiji so Hitlerjevi pričeli neumljeno tlačiti prepovedno zavojevanje dežel in to ni moglo roditi drugega kakor odpor. S tem so množice, ki so bile proti komizmu, spet vrgli v komunistične roke, kajti stari rdeči režim jim je bil še edini, pri katerem so v obupu lahko upale na zaščito. Pod njim so bili vsaj vsi enaki v zapostavljanju, če že ne v svobodi; ni bilo večjih pravic za ene in manjših za druge, kar najbolj boli.

Tako so Hitlerjevi dejansko vodili v zasednih pokrajnih politiki, ki je koristila Kremlju in ga tudi rešila. Izpregledali so veliko možnost, ki se jim je nudila. To so v zadnjih letih ugotovili že mnogi pisarji in posebno v angloameriškem svetu se vedno pogosteje slišijo glasovi, ki opozarjajo na ta primer in izvajajo iz njega nauk, katerega bi se moral Zahod držati v svoji politiki do satelitskih in sovjetških narodov. Vsi ti narodi namreč potrebujejo svobodo in hrepene po samostojnosti. To jim je treba obljubiti in tudi dati. Za tuje gospodarje, ki bi jim hotel vsiljevati svojo voljo, se pa nikdar ne bodo borili. V izbiri med domačimi ali tuji oblastniki se bodo pred tako izbiro neizogibno odločili za domače ljudi, pa čeprav so se tako rdeče poburani in jih še tako težko prenašajo.

Eden izmed pomembnih moč, ki že dolgo opozarja na potrebo svobodoljubnega in širokoprudnega demokratičnega razmerja do zaslužnih narodov, je n. pr. tudi George Kennan, do nedavnega ameriški veleposlanik v Moskvi.

Zakaj pa pisemo vse to? Kakšno zvezo ima to z glavnim vprašanjem, kateremu posveča naš list večino svojih vrstic?

Ozrno se na zemljevid, pa nam postane jasno.

Trst je danes edino mesto na svetu, kjer imajo zahodni zavezniški neposredno oblast nad prebivalstvom slovanskega rodu in nosijo odgovornost za razmere, v katerih poteka njegovo življenje. Morda bodo ugovarjali, češ saj žive Slovanci tudi v severnih predelih Grčije, obmejnem pasu zahodne Turčije, na Koroskem in v Italiji. Res je. Toda tam jim vladajo tamkajšnji večinski narodi, ki pač ne morejo pokazati veliko drugega kakor pa to, kar smo doslej že videli v zgodovini.

V Trstu je stvar drugačna. Tu je oblast v rokah zastopnikov velikih zahodnih oblast, ki nimajo namena, da bi si prilastile ta ali oni kos slovanskega ozemlja, katerim ni potrebno, da bi slovanski živel raznorodoval, in jim tudi ne more koristiti, da bi ga zapostavljale. Prebivalstvo našega mesta živi vsaj na papirju v senci in pod zaščito tistega Varnostnega sveta, ki je izvršni organ Združenih narodov in vseh velikih treh plemenitih načel, ki so jih ti Združeni narodi proglasili, za katere so ljudje v drugi svetovni vojni umirali in jih je tudi zdaj zahodni svet ponovno zapisal na svoje prapore.

Tako je pri nas.

Na drugi strani pa je velika večina narodov satelitskih držav in Sovjetske zveze, torej večina narodov, ki jih je treba osvoboditi komunističnega jarma, tudi slovanskega rodu. Po izkušnjah, ki so jih ti narodi doživeli v Nemčiji, gledajo zdaj z velikim nezaupanjem na vsakega tujca, ki jim ponuja roko in trdi, da bi jim rad pomagal, da se izkopljejo iz svoje nesreče. Če imajo velike svobodoljubne države, posebno velika ameriška Unija, z vsemi pod komunističnim suženjstvom živečimi narodi iskrene namene, potem morajo paziti, da si zaupanje teh narodov pridobijo in da ga enkrat pridobljena ne zapravijo. To pa bodo dosegli le, če bodo otipljivo dokazali, da med njihovimi obljubami in dejanji ni razlik, ki bi spro-

Reševanje tržaškega vprašanja narekuje posebno opreznost in razmišljanje

Vest, ki se je naknadno izkazala za netočno ali vsaj za preuranjeno, je javila, da je De Gasperi iz Washingtona prejel poziv, po katerem naj bi se takoj podal v Belo hišo na važen posvet.

To je dalo povoda za razna dalekosežna ugibanja.

Kaj naj bi bil predmet teh posvetovanj, če ne Trst?

»In če so se Američani zares odločili, da zaradi tržaškega vprašanja pokličejo De Gasperija v Washington, so ugibali dalje, to ne more pomeniti nič drugega kot to: da bo tržaško vprašanje dobilo rešitev, ki bo ugodna za Italijane prav v smislu one narodnostne črte, ki obstoja samo v možganih italijanskih nacionalistov, in ki temelji na priznanju stanja, kakor si ga zamišljajo Italijani na področju B, in na istočasem zanikanju slovenske stvarnega stanja na področju A. Slovenci naj bi na področju A imeli samo dolžnost dati, dočim bi Italijani na področju B imeli le pravico jemati!«

Ne poznamo skrivnosti ameriške politike in pri Američanih večkrat padajo tudi nepremišljene odločitve, ki se, kakor to vidimo na dogodkih v Aziji, kasneje morajo preklicevati in popravljati, pri čemur Američanom ne prizanašajo s sarkastičnimi komentarji, in sicer — kot naročeno — prav z italijanske strani.

Ce pa je kaka nepremišljenost, ki bi se hudo maščevala in bi se dala le zelo težko popraviti, je to nedvomno nepremišljenost v tržaškem primeru.

Nikjer ni odločitve, katere posledice bi se dale tako težko predvideti, kot prav pri prezgodnji odločitvi o našem mestu!

Nikjer ni vprašanja, glede katerega je med neposredno prizadeti večja razlika in večji spor kot prav glede Trsta!

Volitve in glasovanja zadnjih let na Tržaškem so pač najboljši dokaz za neodločnost samih Tržčanov glede tega.

Da so v samem mestu Trstu, v edini italijanski občini od šestih tega področja, leta 1949 dosegli 64 odstotno in leta 1952 59 odstotno večino, so morali iz volilnih seznamov izbrisati na tisoče rojenih Tržčanov in vanje vpisati na tisoče umetnih Tržčanov! To pa pomeni, da je danes samemu italijanskemu prebivalstvu nejasno, za katero stran naj se opredeli.

Ta neodločnost Tržčanov pa ne izhaja toliko iz neke prirodne, subjektivne neodločnosti, ampak iz čisto objektivne neuravnovesitosti današnjega položaja.

Zdaj bi pa Američani hoteli ta vozal presekat, da bi evropski celini vsilili neko enostransko rešitev prav tukaj, kjer se domačini, to je neposredno prizadeti ljudje, le tako težko morejo znajti. Značilna negotovost (in to prav pri ljudeh, ki se zavedajo in občutijo svetovna vprašanja ter njihovo da-

žile in upravičevale morebitne sume.

V teh okoliščinah je Trst edino pozorišče, kjer Zahodni svet lahko z dejanji dokaže, če bo Slovonom res prinesel svobodo in demokratično in če ne bo na njihov račun krivično podpiral drugih, neslovanških narodov.

Trst je danes zrcalo, v katerem vzhodni evropski narodi gledajo, kako se v njem odražajo sicer lepa in svobodoljubna zahodna gesla.

To je politično dejstvo, ki ga ne bi smeli izpregledati politiki, katerim ne more biti vseeno, če bodo v primeru spopada s komunističnim svetom stotine milijonov Slovanov pritegnjene na njihovo ali pa potisnjene na nasprotno stran.

Zato bi morali s tega širšega in če hočete, tudi popolnoma sebičnega vidika dvakrat pretehtati, predno bi dovolili, da se na Tržaškem pod njihovo odgovornostjo dogaja slovenskemu življu take krivice kakršne doživljamo že vsa ta leta.

Tega do danes niso zadostno upoštevali!

lekosežnost prav v tržaški sredini) in vznemirjena potrpežljivost, ki jo kaže naša javnost ob misli na pripravljajočo se pospešeno odločitev, narekujejo posebno opreznost in razmišljanje.

Ali si moremo zamisliti, da bi bili Američani sposobni v tržaškem vprašanju pokazati potrebno pomanjkanje obzirnosti in sposobnosti za politično preračunavanje?

Danes je pač vse mogoče, posebno je pa to mogoče pri ljudeh, katerim je politika teoretično, ne pa prvenstveno tudi praktično vprašanje. Pri presoji praktične strani tržaškega političnega vprašanja pa ni najmanj važno dejstvo, da v sovjetska vojska na Dunaju! To dejstvo je namreč zato usodno v tržaškem vprašanju, ker nam narekuje — če to hočemo ali ne — nek redosled pri presoji političnega položaja.

Pri celi vrsti odločitev, in med njimi posebno pri odločitvi o Trstu, je treba najprej spoznati potrebo, da bi med raznimi in mnogimi rešitvami na primeren način ugotovili njihov zapovrstni red. Tega bi morali ugotoviti tako, da bi onim, ki se bavijo s politikjo, ostale roke, čim dalje nevezane za potrebe nadaljnega manevriranja.

V tem primeru morajo rešitve dozorevati in odločite se nam morajo vsiljevati same. Prizadeti ljudje jih bodo šele tedaj brez težav sprejeli in logični red bo podan iz samega položaja. Zato bi v tržaškem primeru odločitev, ki bi je ne slutili že vnaprej, bila osnovna pogreška in bi pomenila prevračanje tega neizprosnega logičnega reda zgodovine, ki nevidno vodi in upravlja usodo naše celine. Doslej se še nihče ni nezakazno ogrešil zoper tak logični red!

V očeh zavezniških ljudi nedvomno De Gasperija moralno visoko cenijo. Toda De Gasperi je danes že sedemdesetletnik in Italija je v zadnjem času pokazala tako sposobnost lahkih okretov iz ene v drugo politično smernico, da človek kar osupne!

Med De Gasperijevimi besedami in njegovimi deli, med njegovim evropskim in njegovim politiko razlastitve Stivana ter zatiranjem našega življa v Benetiji so očitno vznemirjujoča protislovja. Če si dalje predočimo dejstvo, da so lanske demonstracije 20. marca pripravili prav v predsedništvu vlade, se pač ne moremo otrestiti vtisa, da je zaupanje, ki ga ame-

Evropa na odločilnem križišču

V slogi lahko Evropa reši sebe in ostali svet pred boljševizmom

Nova ameriška vlada je pričela s svojim delom. Jasno se že kažejo obrisi nove ameriške zunanje politike. Pri nekaterih obrisih dokončni razvoji še ni povsem začrtan, predvsem velja to za Eisenhowerjevo izjavo glede Formoze in Jalta. Enemu delu Eisenhowerjevega programa — in morda je ta del najvažnejši — smo dolžni vse priznati: nedvoumni odločnosti Amerike, da združi Evropo.

Človek bi v današnjih časih, ko živimo kot muhe enodnevnic v popolni negotovosti, kaj nam prinese jutrišnji dan, pričakovali, da se bo Evropa končno oddahnila ob zagotovljeni, da stavi Amerika vse svoje moralne in gospodarske sile na razpolago evropski skupnosti. Na žalost pa temu ni tako.

V Italiji so bili mnenja, da bi si moral stric iz Amerike šteti v veliko čast, da obdarovani sprejemajo njegova darila in bi si moral celo to čast odkupiti s posebno vzmetko v obliki izročitve Svobodnega, tržaškega ozemlja Italiji. V Rimu pa so imeli še kup drugih mledovanj ter z njimi poskušali barantati. Italijanski tisk je celo grozil z izstopom Italije iz Atlantskega pakta, če vse te zahteve ne bodo uslišane. Američani vedo, da Italija ne leži nekje na Groenlandiji, in bo ob morebitni nevarnosti med prvimi na vrsti. Italijanske čete bodo tako v prvi vrsti branile svojo lastno zemljo in drugi ji bodo pomagali, če bo ostala v Atlantski skupnosti.

V Franciji so ameriške pobude našlele na največje nerazumevanje in nezaupanje. Če se že najde nekje neroden Američan, ki v ameriški reviji »Life« prikazuje Francijo kot ostarelo lahkoživko z nepotlačljivimi pohlepi po milijardnih dolarskih čekih, je nerazumljivo, da neslano šalo francosko javno mnenje ocenjuje kot dokaz za neko namišljeno zlobno politiko Amerike do francoskega naroda. Se bolj neokusna pa postane zadeva, če se na francoski strani najde francoski mislec Mauriac, ki je bil l. 1952 nagrajen z Nobelovo nagrado, in z vso vehemenco in hipni živčni razdraženosti v pariškem dnevniku »Figaro« na zelo lahkomišeln način očita ameriški osvobodilni armadi, da je povzročila nepotrebno smrt velikega številca francoskih žen in otrok s svojimi letalskimi bombami. Vendar si francoski razumniki ne domišljajo, da bi mogle Francijo izpod nacističnega jarma rešiti Nobelove nagrade.

V Angliji je javno mnenje prav tako precej razdraženo zaradi zunanje-političnih smeri, ki jih izpoveduje nova ameriška vlada. Ameriški zunanji minister Dulles na britanskem otočju ni posebno priljubljen, ker mu še danes zaumerjajo, da je s tako odločnostjo urejeval in zastopal uveljavitev japonske mirovne pogodbe in brez posebnega britanskega privoljenja pogolbil in utrdil sodelovanje Av-

stralije in Nove Zelandije z ameriško politikjo na Daljnem vzhodu. Pri svojem zadnjem obisku v Londonu je ameriški zunanji minister verjetno podčrtal svoje egodovanje nad zavlačevanjem evropske skupnosti in obravnaval ta vprašanja odkritosrčno in nedvoumno. Velika Britanija bi najbrže rada tudi v bodoče nadaljevala s politikjo, kakor da se nje evropska skupnost tiče samo posredno. Britanski zunanji minister Eden je že večkrat poudaril, da Velika Britanija ne misli pristopiti k evropski armadi, pač pa da je pripravljena nuditi ji prigodno pomoč. Priznati je treba, da je britanska politika z ozirom na njen vodilni položaj v Britanski državni skupnosti uokvirjena daleč preko evropskih mej, vendar bi mogla z dobro voljo tudi ta svoj položaj prilagoditi današnji evropski nujnosti. Britanski vzgled poskuša posnemati Francija in prav nobenega razloga ni, da bi ga ne posnemale tudi Nizozemska in Belgija, ki prav tako razpolagata z mogočimi kolonialnimi področji izven evropske celine. Sedani britansko-francoski razgovori v Londonu bodo morda v tem pogledu rodili pozitivne zaključke. Churchill vsekakor ve, kako je treba govoriti s Stalinom, in teh svojih izkušenj Francozom gotovo ne bo prikrlil.

V Nemčiji je velik del prebivalstva pod vplivom Nemške socialistične stranke. Ta stranka ima tako proti Schumanovemu načrtu kakor proti evropski ustavi toliko raznih pomislekov, da je dejansko hote ali ne hote praktično proti evropski skupnosti. Ta stranka je sama pod vplivom moskovskih propagandnih bombardiranj, čeravno se na mnogih ideoloških poprišjih odkritosrčno bori proti boljševizmu.

Na prvi pogled izgleda čudno, da silijo Evropo v nieno skupnost zunanje sile, vendar če le malo pobrskamo po zgodovinskih dožanjih, bomo našli, da je zedinjenje narodov le redko kdaj nastalo samo po sebi iz notranjih pobud, pač pa da je do takih spoitvev prišlo vedno s posredno ali neposredno pomočjo določenih pritiskov. Res je, da v sedanjem primeru ne izhaja pritisk od enega izmed prizadeti narodov, pač pa z ene strani Oceana.

Po končanem potovanju ameriškega zunanje ministra in njegovega letedečega poslanika po Evropi se sama po sebi unravičeno pojavlja bojazen, ali se ne bodo Američani prestrašili svojega lastnega bozuma. Potem, ko so se Trumanovi zelo obzirni pritiski za evropsko skupnost izkazali kot neučinkoviti, preostajata Američanom samo dve možnosti: energični pritisk ali pa odsvetilo. Odsvetilo za ureditve evropske skupnosti pa pomeni v končni učinkovitosti — prepustitve Evrope njeni usodi. Če je ameriški zunanji minister pri svojih obiskih v evropskih prestolnicah spretno igral s svojimi dolarskimi aduti, ki jih je imel v rokah in se ni pustil zavajati od cmerikavosti, jadikovanj in izsiljevanj, s katerimi so ga sprejemali v nekaterih središčih, potem je v Evropi opravil zgodovinsko pomembno delo.

Odločnost Dullesa je morda prebrala Italijo, Francijo, Anglijo in nemške socialiste, da je samo v trdni slogi mogoče, da Evropa reši sebe in s tem ostali svet pred boljševiško napadalnostjo.

Ze prihodnji meseci, tedni ali celo dnevi bodo pokazali, če bo evropska skupnost ostala zgolj pobozna želja idealističnih fantazstov ali bo ta sen uresničena evropska skupnost. Velikih stvari ne daruje nebo in tudi Amerika ne, za njihovo ostvaritev so potrebne žrtve in tega se morda le zavedajo današnje zahodnoevropske vlade. Da bi res bilo tako.

Ob 221. obletnici rojstva JURIJA WASHINGTONA

J. WASHINGTON PRVI PREDSEDNİK ZDA

Dne 22. februarja poteče 221 let od rojstva Jurija Washingtona, prvega predsednika Združenih držav poveljnika kontinentalne ameriške vojske v secesijski vojni, s katero so se severnoameriške kolonije osvobodile britanskega gospodstva.

»Prvi v vojni, prvi v miru, prvi v srcu svojih rojakov: ta napis vklesan na njegovem nagrobnem spomeniku v Mount Vernonu v

Virginiji, izraža splošno spoštovanje in ljubezen vseh Američanov do velikega rojaka, ki je v boju za njihovo neodvisnost dosegel zmago. Je to ljubezen prav posebne vrste; to ni fanatično oboževanje »napoleonskih« voditeljev, temveč priprava vdanost vsega naroda moči, ki je vse svoje življenje bil neprekosljivo trden in moralno posten.

Američani se dobro zavedajo, da Washington ni bil noben velik strateg in tudi ne velik državnik; v vojni za neodvisnost je doživel polno velikih porazov, tudi se mogoče ni odlikoval v teoretičnem oblikovanju splošnih načel, ki bi prezelele Združene države in za njimi ves zahodni svet. Vendar kljub temu njegovo delo v vojni in v miru ni bilo nič manj važno za zmago v vojni in kasneje za politično ureditev Združenih držav.

Njegovi energiji in njegovi nemotni veri v stvar demokracije se je zahvaliti, da v naborozeni kanalnju severnoameriških kolonij uspelo premagati premoč angleškega imperija; s svojo energijo in svojo vero je tudi ponovno preprečil notranjo neslogo in rivaliteto med posameznimi področji.

Njegovo življenje je življenje modernega Cincinata. Kot zemliškega posestnika ga je soglasno zaupanje rojakov postavilo leta 1775 za poveljnika revolucionarne vojske. Po treh letih porazov se je vojna sreča končno obrnila na stran sil svobode in tako je najmočnejša od angleških armad, ki so še bile na ameriških tleh, bila v Yorktownu pristljena k predaji.

Ko je bilo treba leta 1789 odbrati novi ameriški politični sistem, se je narod instiktivno znotraj obrnil na moža, ki ga je vodil skozi nevarnosti vojne. In tako se je rodila ustava, pod katere varstvom Američani še danes živijo in napredujejo in ki je tudi najstarejša pisana ustava, ki je še v veljavi na svetu.

Washington je z redko spretnostjo vodil usodo svojega naroda v prvih letih nove države. Leta 1792 so ga drugič soglasno izvolili za ameriškega predsednika in gotovo bi ga še tudi tretjič, če se ne bi hotel na vsak način posvetiti zasebnemu življenju. In tako se je umaknil leta 1796 v Mount Vernon, kjer je dve leti kasneje umrl.

JUGOSLOVANSKA NOTA zaradi atentatov v Gorici

Jugoslovansko poslanstvo v Rimu je v ponedeljek 16. t. m. izročilo italijanskemu zunanemu ministru noto beograjske vlade zaradi bombnega atentata na slovensko šolo v Gorici, ki so ga napravili 22. januarja zjutraj.

Nota se pritožuje, da italijanska oblastva niso še ničesar objavila v zvezi z omenjenim bombnim atentatom in da krivcev tudi niso še izsledila. Nota pravi nadalje, da je treba bombni atentat tolmačiti kot poizkus, preprečiti pouk na slovenskih šolah, kar naj da povod za ukinitve šol samih. V svojem protestu zahteva jugoslovanska vlada naj odkrijejo krivce atentata in jih kaznujejo, ter da o tem obvestijo jugoslovansko poslanstvo v Rimu.

Nota jugoslovanske vlade je na mestu in upravičena, ker so Slovenci v Italiji deležni bombnih atentatov že od leta 1947. Italijanska policija pa niti v enem samem primeru ni našla krivcev! Po tej poti pridemo tako daleč, da bodo Slovenci na Goriškem tudi javno napadali pod nosom policije, ki krivcev ne bo mogla odkriti!...

IN »NOTA« ISTRSKIH IZSELJENCEV!

V zvezi z gori omenjeno noto jugoslovanske vlade je goriški »Movimento Istriano Revisionista« takoj v terek 17. t. m. naslovil na ministrskega predsednika De Gasperija brzojavno noto, v kateri pritožuje, da je bil bombni atentat na slovensko šolo provokaterskega značaja, da bi imeli Slovenci priliko kričati v svet, zaradi česar poziva De Gasperija, naj noto jugoslovanske vlade zavrne!

»Notae istrskih izseljencev pravi, da »potrjuje« provokaterski značaj bombnega atentata!

»La gallina che canta ha fatto l'uovo«, pravi laški pregovor. In mi smo mnenja, da se krivci skrivajo prav v tistih krogih, ki zavračajo krivdo na Slovence same!

Na jugoslovansko noto je italijanska vlada, kot poroča agencija »Ansa«, odgovorila, da jugoslovanska vlada ni upravičena, nastopati v zvezi z »incidentom« slovensko šolo v Gorici, ker se je ta »incident« dogodil v Italiji in niso bili prizadeti ne jugoslovanski državljani in ne njihovo imetje.

Ta italijanski odgovor na jugoslovansko protestno noto kaže v najbolj žarki luči italijansko »razumevanje« za položaj Slovencev v Italiji in cinično stališče rimske vlade glede zadnjih bombnih atentatov v Gorici.

Volitve ljudskih poslancev v Jugoslaviji

Zvezni izvršni svet je na svojem zasedanju 9. februarja sprejel novo načrt zakona o volitvah ljudskih poslancev.

Po tem načrtu lahko predlaga kandidature za poslance sveta vsaka družbena organizacija s 100 podpisniki, pa tudi skupina državljanov z 200 podpismi. Poslance za zbor proizvajalcev pa lahko predlagajo sindikalne, zadržne in obrtniške organizacije, gospodarska podjetja in zadržne kakor tudi skupine proizvajalcev z 200 podpismi.

Po novem zakonu ne bodo glasovali za listo, pač pa posamezno in tajno. Določeno je tudi, da bodo glasovali samo za kandidate v svojem volilnem okraju. Uslužbenci jugoslovanskih zastopstev v tujini bodo glasovali za kandidate v Beogradu, osebje na ladjah pa za kandidata volilnega okraja mesta Reke.

VEŠT I z SIG O R I Š K E G A

Velika gospodarska kriza

Položaj se slabša - Spet 389 delavcev odpuščenih v Podgori in Ronkah

Vodstvo tržaških predilnic bombaževine (»Cotonificio Triestino«) je sporočilo, da ima namen se ta mesec, to je 25. februarja, odpustiti z dela 5 moških in 204 ženske v Podgori ter 13 moških in 167 žensk v Ronkah, skupaj 389 delavcev in delavk, ki se bodo pridružili desetim ali enajstim tisočem brezposelnih na Goriškem.

Ze meseca januarja pa je vodstvo tvornic SOLVAY iz Tržiča javilo, da mora znižati število zaposlenih delavcev in uradnikov za sto enov, in sicer do 28. t. m. Zato je vodstvo podjetja SOLVAY povabilo uradnike in delavce, naj sami pristojno odstopijo pod posebnimi ugodnostmi, ki so: izplačila 400 tisoč lir moškim in 320 tisoč ženskam poleg zakonite odškodnine. Za vsako leto zaposlenosti nad desetimi dajo še 10.000 lir moškim in 8.000 ženskam. Toda vsega skupaj ne bodo dali več kot 500 tisoč lir moškim in 400 tisoč ženskam.

Tistim pa, ki so dosegli 55. leto starosti in se javijo za predhodno prostovoljno upokojitve, nudi vodstvo isto mero pokojnine, kot če bi že dosegli 62 let, povisano z časnim dodatkom do doseženega 62. leta starosti. Del teh dodatkov bi bilo vodstvo pripravljeno izplačati tudi že naprej!

Kljub tem ne slabim ugodnostim je le 15 delavcev, ki so dosegli 55. leto starosti, take pogoje sprejelo, od uradnikov pa le dva, čeprav bi s predhodno upokojitvijo lahko prejemale kakih 50 tisoč lir na mesec!

Ker ne vidi drugega izhoda iz težkega položaja, je vodstvo podjetja SOLVAY objavilo, da bo spriglo dejstva, da uradniki in delavci gori navedenih ugodnosti niso sprejeli, prisiljeno ustaviti ves obrat in tako poslali na cesto i delavce i uradnike. Vsi poskusi sindikalnih organizacij, da bi namen vodstva SOLVAY vsaj deloma ublažili, niso do zdaj zalegli niti najmanj in vse kaže, da je kriza v podjetju SOLVAY zelo resna.

Kje iskati vzroke krizi?

Vzroki te težke gospodarske krize, ki se na Goriškem od leta 1947 dalje vedno ostrije stopnjuje, se na prvi pogled zdijo nevidni. Kvečjemu jih prenapeti laški šovinisti in nacionalisti najdejo v »krivičnih in nesmiselnih državnih mejah, ki jih je mirovna pogodba določila, da se popravi krivica, ki je nastala leta 1918, ko je Italija zasedla čisto slovenske kraje in jih nato brezobzirno raznarodovala.

Kot smo že neštokrat poudarili, niso nove državne meje krive gospodarske krize na Goriškem. Menimo, da utegnejo biti vzroki krize: poostreno nesoglasje med vodstvom tvornic in delavstvom odnosno delavskimi organizacijami. Ker stavlja delavske organizacije vedno večje mezdne zahteve, skušajo vodstva tvornic zaposliti manj zmogljive vrste delavstva. Zaradi te nekvalficirane delovne sile trpijo izdelki na kakovosti in zunanji trg jih zavrača! Blago ostaja torej brez trga in kriza je doma z vsemi posledicami!

Po drugi strani pa moramo spet tožiti, da ne stori centralna oblast ničesar za naše kraje, kar bi utegnili položaj izboljšati ali vsaj olajšati.

Ze več let govorijo o napravah za namakanje gradiščansko-krmilinske nižine in zahtevajo nakazila za ta dela, ki bi utegnili zaposliti lepo število brezposelnih. Pa le ni ugodnega odmeva od tiste strani, od koder bi moral priti!

Politično zadržanje odgovornih krogov

Clovek ima vtis, da stoji za tem vprašanjem neko politično ozadje in zadržanje odgovornih krogov, ki bi radi prikazali v mednarodni javnosti vzroke te krize kot izvirajoče prav iz novih državnih mej! Mi vemo, da so ti krogi napravili korake, da bi dosegli ameriško pomoč za razna obnovitvena dela na Goriškem. Hoteli bi namreč slepiti mednarodno javnost s trditvijo, da je gospodarska kriza na Goriškem vzrok političnih sprememb v Julijski krajini.

Slaba politična poteza je bil tudi priklje preobilnega števila istrskih izseljencev na Goriško, namesto da bi jih naselili sorazmerno povsod po državi. Sedem tisoč ljudi hkrati na tako majhen predel ozemlja in na tako majhne možnosti zaposlitve vpliva občutno, v našem primeru celo porazno!

Poleg istrskih izseljencev pa ima

tudi znaten pritok ljudi z juga, ki spet iščejo zaposlitve in kruha pri nas, svoj pomen pri današnji krizi.

Treba je najti izhod iz zagate!

Resen položaj, v katerem smo, zahteva nujno izhodišče iz zagate! Vlada mora odrediti preiskavo, da natančno ugotovijo vzroke krize in tudi morebitne odgovornosti. Vlada mora priskočiti naši pokrajini nujno na pomoč. Treba nam je kapitala za obnovitvena dela in trga za odpravo pridelkov!

Morda, in ne v mali meri, bi morala vlada zavzeti energične ukrepe proti spekulaciji pri zaposlitvi delovnih moči, da ne bo nepotrebnih pritožb, da zaposlujejo take, ki niso prav potrebni in ki so celo nekvalficirani.

Omogočiti je treba tudi varno zaposlitev kapitala v naših krajih. Morda bi kazalo preurediti zadevo carine prostega pasu (»zona franca«), ki velja samo za Gorico in do Sovodenj tostran Vipave, odpraviti današnji sistem prostega pasu in uvesti za vso Goriško carine prosti pas za tisto blago, ki ni služilo produkciji in utegnilo rešiti krizo brezposelnosti v večjem obsegu, kot jo je rešil prosti pas v Gorici.

Z Jugoslavijo pa je treba poga-

jati se za razširitev obmejnega pasu vsaj na 20 km za lažje obdelovanje obmejnih zemljišč. Kar se pa uvoza in izvoza tiče, menimo, da ne bi bilo slabo ustanoviti konzorcij uvoznikov in izvoznikov. Na ta način bi znatno popravili krivice, ki se godijo, ko so izvozniki in uvozniki deležni samo nekateri privilegirani posamezniki, ki se znajo politično tako opredeliti, da sami dosežejo vse ugodnosti in koristi pri uvozu in izvozu!

V konzorcij bi morali priti vsi trgovci in obrtniki!

Ustvariti politično zdravo ozračje

Vlada pa mora skrbeti tudi za to, da na Goriškem ustvari politično mirno in zdravo ozračje. Zagotoviti je treba vsakomur popolno enakopravnost in strogo nastopiti proti vsem, ki kalijo mir in netižo sovraštvo!

Ne vemo, zakaj ne bi smeli biti mi na Goriškem deležni tiste delne avtonomije s posebnim statutom, ki se je tako dobro obnesla v drugih krajih! Ali je bolj koristno zadovoljiti par šovinistov, ki se taki avtonomiji protivijo, ali pa veljati v svetu kot pravična država, ki spoštuje vse pravice vseh svojih državljanov, tudi pripadnikov jezikovnih manjšin?

Izvestje slov. državnih šol

V dobrih štiridesetih straneh je zgosteno poročilo o dvehletnem delu slovenskih državnih srednjih šol v Gorici.

Pravzaprav to ni poročilo o delu na teh šolah v zadnjih dveh letih, ampak so goli statistični podatki učencev, njihova razporeditev in imenski seznam po razredih in šolah ter seznam celotnega profesorskega zbora. Cela vrsta slik nam prikazuje bolj ali manj znane oblike slovenskih profesorjev in dijakov v letih 1950-51 in 1951-52.

Zanimiv je pregled skript, ki so jih izdale goriške srednje šole. Nekatera so izdala takoj po vojni, kar vsekakor opravičuje njihov obseg, saj je bilo v vojni skoro vse uničeno in so slovenske šole takrat na Goriškem začele spet komaj živeti. Pozneje se je večina teh skript izboljšala, le nekatera so ostala zgoščena in natrpana na par straneh, pa čeprav so nastala daleč po vojni. Morda je najbolj temeljito pripravljeno in najobsežnejše podano delo »Verouk« mons. Gregorca, ki obsega tri dele (Fundamentalika, Dogmatika in Moralka) poleg Evangelija in ima več kot 900 strani! Bogata in pestra je tudi literatura, iz katere je avtor črpal.

Razumljivo je, da ob tako kričečem pomanjkanju dobrih učil, poučevanje in učenje na teh slovenskih šolah ni lahka stvar. Prepričani pa smo, da bo »duh poživitvenosti, ki preveva profesorje, premostil te težave in nudil slovenskim dijakom tako oporo pri učenju, da bodo prišli iz slovenskih srednjih šol temeljito pripravljeni in zreli za življenje!

Kot navaja izvestje, je bilo leta 1950-51 na vseh slovenskih srednjih šolah 398 dijakov (nižja srednja 137, strokovna 161, gimnazija in licej 56, učiteljske 44); leta 1951-52 pa 397 (nižja srednja 140, strokovna 162, gimnazija in licej 55, učiteljske 50). Vsekakor je to lepo število, s katerim smo Slovenci pri teh razmerah lahko zadovoljni! Da bi le bili tudi z uspehom ponosni!

Ko izrekamo priznanje tistim, ki so omogočili izid »Izvestja«, poudarjamo hkrati tudi željo, da bi bila »Izvestja« v bodoče vsebinsko bolj bogata!

Stalni profesorji

Vprašanje zaposlitve profesorjev srednjih šol postaja vsak dan resnejše. Ogromno število začasnih nameščenih profesorjev se veča iz dneva v dan in izgleda za stalno namestitve so vedno slabši. Ta teden se je začel drugi povojni natečaj za stalne profesorje srednjih šol. Razpoložljivih mest je komaj štiri tisoč, za katera se poteguje kar 90 tisoč suplentov. Od te nepregledne množice intelektualcev jih bo komaj neznatna peščica dobila svoj stalni kos kruha, vsi ostali bodo pa še nadalje viseli od meseca do meseca na morebitnih suplencah. Pri tem nastane resno vprašanje, ali velja pošiljati na u-

niverze študirat za profesorje toliko mladine, ko so tako slabi izgledi za dobro in stalno namestitvev in ali bi morda ne bilo bolje, da bi v nižjih srednjih šolah dobro prestreli vse študente in napotili v kakšno drugo smer otroke, ki imajo težave z učenjem. Saj je danes dober specializiran delavec bolj upoštevan kot kak brezposeln diplomirane!

ENPAS - INAM

Tc sta dva zavarovalna zavoda, ki nudita svojim zavarovancem različne ugodnosti. Vsi so prepričani, da nudi veliko več koristi bolniška blagajna, t. j. INAM, kot pa ENPAS in zato tudi vsi težijo za tem, da bi bili vpisani v prvi in ne v drugi zavod. ENPAS si je pa kar nekako prisvojil nekatero kategorije, zlasti uradništva, in nikakor ne dovoli, da bi prešli v oskrbo bolniške blagajne. Tako je n. pr. zadnje čase zahteval, da bi tudi na Goriškem, kot že drugod po Italiji, prišli vsi uslužbeni in nameščenci kinodvoran pod njegovo oskrbo. Toda temu so se ti uslužbeni energično uprli in potom svojih sindikalnih organizacij zahtevali od vlade, da to prepreči, ker: bi se s tem korakom njihov položaj poslabšal in ne izboljšal. Dokler se ministrstvo za delo ne bo izreklo, ostanejo še vedno pod bolniško blagajno in upati je, da bodo odgovorni krogi razumeli upravičene zahteve teh delavcev in prej ali slej dali tudi drugim kategorijam iste pravice!

Vojni upokojenci

Vsi vojni upokojenci goriške občine se morajo čimprej javiti na tajništvo vojnih pohablencev v ulici Dante 10, da izpolnijo posebne tiskovine v zvezi z novim načinom izplačevanja pokojnine po poštnem tekočem računu. Kdor teh tiskovin ne izpolni, ne bo prejel pravočasno mesečnega nakazila vojne škode.

Vojni ujetniki

Vsi, ki so kakor koli služili pri ameriški vojski in so jih zajele sovražne sile (Nemčija, Italija in druge države, ki so se borile proti Ameriki) po 7. dec. 1941 in jih poslali na prisilno delo ali kako drugače mučili, naj se obrnejo na ameriški konzulat v Benetkah (S. Angelo 3565). Ti ujetniki imajo pravico do primerne odškodnine za ves čas ujetništva.

Podčastniški tečaj

Mladeniči, rojeni 1. 1931., z dovršeno nižjo srednjo šolo, se lahko udeležijo šestmesečnega vojaškega podčastniškega tečaja. Prošnjo je treba predložiti do 5. marca pristojnemu vojaškemu poveljstvu!

Krmilinsko-gradiščansko polje

Vprašanje ureditve tega polja se vleče že leta in leta in do danes nismo videli še nič pozitivnega, razen kup načrtov, ki raste že iz časa fašistične Italije. Sedaj napo-

Tudi vera v službi sovraštva do slovenskih šol

Izvedeli smo, da je neki italijanski duhovnik v čisto slovenskem kraju v videmski pokrajini preskočil pri obhajilni mizi v cerkvi neko mlado domačinko, ki obiskuje slovensko srednjo šolo v Gorici.

Mlado deklo, njeni starši in vsi, ki so zadržanje duhovnika opazili, so takoj razumeli, da je tako ravnal v prepričanju, da so slovenske šole na Goriškem komunistične, torej zasebne!

Zadržanje duhovnika kot tako je na vsak način vredno obsodbe, naj je ravnal v dobri ali v slabi veri. Za tako veliko odločitev, kot je zavrnitev mladega dekleta od obhajilne mize, bi se bil moral duhovnik prej strogo prepričati, če je dekletce komunistka ali ne! Vprašanje je tudi, če mladoletni morejo sploh biti politično toliko zreli, da lahko o njih rečemo, da so prepričani komunisti! Vsaj pred Bogom menimo, da ne! Saj bi dekletce ne šlo k izpovedi in k obhajilu, če bi bilo zgrajeno v komunističnem duhu in če bi vedelo, da je komunist materialističen in tudi brezbožen!

Vse zasebne šole v Italiji so pod nadzorstvom vlade in morajo izvajati samo program, ki je v skladu z onim, ki velja tudi za državne šole. Italijanski duhovnik iz videmske pokrajine, ki je tako grdo ravnal z dijakinjo, ki zahaja v slo-

venske šole, kjer poučujejo tudi italijansko in isti meri kot na italijanskih šolah, bi moral kaj takega vedeti!

Morda je tega duhovnika prepričala o komunističnosti slovenskih šol lažna propaganda italijanskega tiska! Njegova odgovornost je potem še hujša, ker se pusti zapeljati od takega lažnivega tiska, namesto da bi se ravnal po Kristusovih besedah: »Sinite parvulos venire ad me!«

Odgovornost pa pade tudi na vlado in na višje cerkvene kroge, ki lažnivih trditelj hudobnega tiska ne pobijajo! Vlada pa noče storiti svojo dolžnost, da odpre tudi Slovincem v videmski pokrajini slovenske osnovne in srednje šole!

Ne moremo verjeti, da je dotični italijanski duhovnik odpovedal obhajilo slovenskemu dekletu-dijakinji v slabi veri, ker smo prepričani, da ima v sebi toliko zavesti, da razume veliko odgovornost, ki jo je s tem prevzel nase!

Čudno obnašanje carinskega ravnatelja

Ze večkrat in od več strani nam prihajajo pritožbe zasebnikov proti ravnanju ravnatelja carine (dogane) na južni postaji v Gorici. Stranke tožijo, da je surov, da jim odgovarja nervozno, pri tem pa, da se tudi slabo izraža o Slovincih. In tako dalje!

Na tak način odnašajo stranke vtis, da smo se vrnili v čase nasilnega fašističnega režima, ko smo bili Slovinci povsod zasledovani in preganjani, zlasti pa od nadutih elementov, ki so nam grenili življenje, žalili našo narodno pripadnost in sploh ravnali s strankami, kot bi bile stranke za nje in ne oni za stranke!

Dovolj smo skozi dvajset težkih let Slovinci trpeli nezasluzenega zapostavljanja in sploh vse vrste krivic, da bi se pustili še danes žaliti od kogar koli!

Kdor ni za mesto javnega uradnika ali funkcionarja, naj ima vsaj toliko čuta, da se umakne, ker ni dovoljeno, da bi zaradi njegovih živcev trpel ugled urada in še zasebniki vrh vsega!

Oblastva pa prosimo, naj poskrbijo za red in za pravično ravnanje tudi s slovenskimi strankami na carini v Gorici! Slovinci smo tu enakopravni državljani, ki spoštujemo in vršimo vse naše dolžnosti. Zahtevamo zato, da njih spoštujemo naše pravice ter našo narodno pripadnost.

Sicer pa nam zatrjujejo, da se tudi italijanske stranke pritožujejo zaradi nepravilnega ravnanja na carini v Gorici!

Čemu potvarjati resnico?

V zvezi s tendencnim poročanjem lista »Giornale di Trieste« o našem pisanju v zvezi z zadnjim bombnim atentatom na slovensko šolo v Gorici je naš odgovorni urednik postal g. V. Tranquilliju, odgovornemu uredniku zgoraj omenjenega lista naslednje zahtevo po popravku v smislu tiskovnega zakona.

G. Vittorio Tranquilli, odgovorni urednik dnevnika »Giornale di Trieste«, Trst, ulica S. Pellico 8.

»Demokracija« je med drugim v svojem članku »Atentat na slovensko šolo namesto zakona za zaščito Slovincem v Italiji«, ki ga je objavila na drugi strani številke 5 od 6. februarja 1953, objavila naslednje:

»Zdelo se nam je že verjetno, da so se živci prenapetih goriških italijanskih šovinistov vseh vrst in strank, od demokratizmov do novih fašistov, od socialistov do republikancev in tako dalje pomirili, ker nismo pretekle jeseni beležili nobenega takega atentata, kot smo jih bili navajeni prejšnja leta, ne da bi policija odkrila povzročitelje niti enega samega.

Naši upi so bili zaman in v ponedeljek zjutraj smo se morali še enkrat prepričati, da smo še vedno nezadržani italijanski državljani slovenskega rodu, in sicer v državi, ki je podpisala mirovno pogodbo, v kateri ji člen 17 ukazuje nuditi, spoštovati in ščititi vse naše

pravice kot državljanov in kot narodne jezikovne manjšine.«

»Giornale di Trieste« pa je to našo misel na goriški strani od 10. februarja 1953 pod naslovom »Continuano a gonfiare il pallone che si è già miseramente frantumato« prikazal s temi besedami:

»Razumljiva je tudi izpoved »Demokracije« od 6. februarja, ko je primorana trditi, da »so naši upi padli«. Kakšni so bili njihovi upi, je lahko uganiti: poveljevat več ko mogoče tisto malo dima in šuma, ki ju je pok v ulici Randaccio povzročil, zagmati že pripravljene javne demonstracije z dodatkom vlog in protestov ter pri tem po možnosti doseči udeležbo naših oblastev ali pa tudi občinskega sveta, samo da bi dobili v roke argument, s katerim opravičiti in podpreti njihovo roboto politično spekulacijo.«

Ker gre za bistveno potvorbo resnice, zahtevam, da v smislu obstoječega zakona priobčite moje pojasnilo v celoti do mojega podpisa.

Dr. Janko JEZ, odgovorni urednik »Demokracije«.

V Trstu dne 19. februarja 1953.

NATEČAJ

Kot sporoča goriška prefektura, je razpisan natečaj za 14 mest merkega nadzornika. Natečaj bo na podlagi izpitov in kdor se ga hoče udeležiti, mora poslati do 9. marca prošnjo na Ministrstvo za trgovino in industrijo v Rim.

GOSPODARSTVO

SKROPLJENJE SADNEGA DREVJA

Sadno drevje je z velikim napredkom obdelovanja vedno bolj napadeno po raznih boleznih, bodisi glivičnih ali mrčesnih.

Glivične bolezni so one, ki jih povzročajo s prostim očesom nevidljiva bitja, ki jih imenujemo glivice. Tako n. pr.: kodravost breskovega lista, grintavost jabolk in hrusk, smolikavost vsega koščičastega sadja; te so med najglavnejšimi.

Zivalske bolezni pa nam povzročajo razne uši, ki jih je več vrst, tako imenovane ščitaste uši ali kaparji, razni metulji, ki nam delajo črvice sadje, cvetoderi itd.

Vsi ti razni nosilci bolezni prezimujejo navadno v razpoklinah ali pod skorjo sadnega drevja in so ob koncu zime življenjsko izčrpani. Zato jih ob tem času najlaže in najceneje uničujemo.

Kako moramo pravilno ravnati v boju proti raznim boleznim sadnega drevja?

Predvsem dosežemo predhodno uničenje mnogo škodljivega mrčesa s tem, da zgornjo skorjo drevesa ostrgamo z jekleno krtačo ali pa tudi samo z robom kosa železa. Če tega dela nismo že opravili, je zato zdaj skrajni čas, ker moramo to delo opraviti pred skropljenjem.

Sredstev za boj proti raznim škodljivcem odnosno boleznim je mnogo. Omenili bomo samo ona, ki so za razne bolezni najbolj v rabi oziroma po naši izkušnji najbolj učinkovita.

BRESKVE

Boj velja kodri, ki je že posajena na očesih, in pa raznim ušem, katerih jajčka so že izležena, tudi na popkih, in pa proti kaparju, ki ga lahko s prostim očesom vidimo na skorji drevesa (bele celicne liše, ki se preživljajo s tem, da iz drevesa izskavajo drevesni sok).

Proti kodri je edino uspešen boj skropljenje z brozgo modre galice in apna v razmerju 2-3 odst. Ker smo v minulih jeseni imeli močno deževje, bi morale biti breskve že pred božičem prvič poskropljene. Zdaj pa moramo poskropiti, ker moramo to opraviti predno začne popje brsteti! Proti raznim ušem in kaparjem pa škropimo z raznimi olji, ki so v ta namen na prodaj. Umestno je uporabljati taka olja, ki se dajo mešati z modro galico, ker s tem prihranimo polovico dela. Taka olja so: »Miscodrin«, ki ga dodamo brozgi modre galice 3-4 odst., »Sipcamela« tudi 3-4 odst. in razna druga.

CESNJE IN CESPLJE

Obojne škropimo v sedanjem času s dvoodstotno brozgo modre galice in apna. S takim skropljenjem se borimo proti rji in rožičkanju češpelj. Za boj proti pedicu, ki napada to drevje, bomo brozgi modre galice dodali 3 odst. »Miscodrina«. Pedic je pri nas splošno znan pod imenom »črva«, ki žre listje.

HRSKE IN JABLANE

To drevje napada kapar in še mnogo drugih škodljivcev. Proti tem se borimo s skropljenjem z »Neodendrinom« ali s kakim drugim mineralnim oljem kakor »Albolineum«, »Tabp 38« itd. Natančna navodila o uporabi so natiskana na ovoju.

Vsa ta oljna sredstva so res draga, a se vendar izplačajo. Skropiti pa smemo z njimi le vsako drugo ali tretje leto, ker sicer preveč razjedajo lub in bi drevo ostarelo. Tudi olje razje gumijasto cev pri škropilnici, če je takoj po uporabi ne operemo s toplo vodo.

MARELICE

Te bomo škropili tik pred brstenjem z dvoodstotno brozgo modre galice in apnom ter dodatkom 3 odst. »Miscodrina« proti pedicu.

GRINTAVOST

Ta bolezen napada predvsem hruske in jablane ter do neke mere tudi marelice. Bolezen se izraža kakor sama beseda pove: listje in tudi sadje postane grintavo. Tako sadje izgubi na ceni, ker ni za izvoz. Proti tej bolezni moramo podvzeti borbo ob začetku brstenja in predno začne cvesti. Zato pa bomo o tem pisali ob svojem času.

SADITEV KROMPIRJA

Cas je, da bomo sadili krompir. V ta namen smo zemljo že globoko preorali pred mrazom. Za krompir moramo izdatno gnojiti z dobrim prepretilim hlevskim gnojem, ki mu dodamo na vsakih 100 kvadrat metrov po 3-4 kg superfosfata in 1 kg kalijeve soli. Na ta način dosežemo obilen in zdrav pridelek. Paziti moramo tudi, da sadimo le zdrave gomolje in pa vrste, ki so poznane kot donosne.

Komunistični odpadnik in izdajalec

Clovek bi mislil, da si pridobi pisatelj ali slikar onstran zavese s tem, da v svojem delu točno v skladu s strankino linijo obdela vizgradno socializma, čeprav mu pri tem ne uspe ustvariti umetniško pomembnega dela, popolno soglasje in odobravanje stranke.

Temu pa ni tako. Če se kdo ravna po običajno določeni shemi za obravnavanje določene snovi, ne da bi znal dati življenjske toplino osebnostim in dogodkom, ga hitro ožigosajo za shematika, to je za subparneža in puščobnika; za shematika proglasio tudi vsakega, ki hoče ustvariti nekaj več kot golo obravnavanje teme marksizma-leninizma, pa v tem ne uspe.

Kdo pa izreče, da boluje kak roman ali kaka slika na smrtnem grehu »shematizma«? Uradni kritik, seveda eden tistih, ki pišejo kritike za »Pravdo«, »Izvestja« ali za »Gazeto Literarnaja«. Kritik zapise, da ima ta roman ali ta slika sicer dobro ideološko vsebino, da pa je brez vsake umetniške vrednosti, in dotični avtor je izgubljen. Izgubljen je pa tudi kritik, če se dvigne glas KP in ga obtoži kritičnega realizma, to je, da je sodil umetniško delo z merilom, ki ni zadosti marksistično-leninistično, in da je delal bolj na notranjo vrednost gleda kot na njegovo ideološko vsebino.

Clovek bi mislil, da se bodo kritiki, ki se s svojimi ocenami izpostavljajo nevarnosti občutka kritičnega realizma, v posameznih primerih vzdržali napadov. Toda KP budno pazi in vsakdo, ki ni dejanjem ali z molkom skuša prikriti javnosti grehe ali težje pomankljivosti drugih, ki jih kasneje odkrijejo, lahko zapade obtožbi pomankljive kritičnosti. Nastaja samo vprašanje, kako moremo se najti ljudi, ki so v takih razmerah še pripravljivi prevzeti mesto kritika.

Isto bi seveda lahko vprašali tudi za pisatelje in umetnike. Vzemimo primer, da porabi umetnik ali pisatelj iz strahu, da ga ne obtožijo »shematizma«, vse svoje ustvarjalne sposobnosti, da zadosti živo prikazuje osebnosti ali dogodke svojega dela. Ker pa dogodkov in oseb, ki so ozko vezane z marksi-

stično-leninistično temo, ni nikdar mogoče na novo, zanimivo in živo prikazati, je neizogibno, da pripovedovanje, slika ali barva dajejo prednost osebam ali dogodkom dela, ki ne zajemajo popolnoma te teme. In tu imamo značilen primer formalizma, to je zločina, ki ga zakrivajo s tem, da dajo v umetniškem delu nepravilno podarek prvina, ki niso bistvene za marksistično-leninistično snov.

In tako pridemo počasi do znane zaključka, da so onstran želene zavese vsi in vsakdo (razen enega) grešniki, in do vprašanja — ki tudi ni novo — kako lahko v socialističnem paradizu razen Stalina živijo drugi ljudje.

Na področju literature smo omenili štiri možnosti komunističnega krivoverstva. Moramo dostaviti še *naturalizem* (prikazovanje surove strani predmeta, namesto da bi optimistično predočevali bodočnost komunistične družbe) in izven tega področja še drugih 28 miselnih zločinov, ki jih zdaj navedemo kar po vrstnem redu:

Birokratizem, (funkcionarja, ki ne zna učinkovito razločiti javnosti organizacijskih težav); *karierezem* (vsi komunisti, ki so napravili kariero — z izjemo Stalina — lahko pričakujejo obsodbo na smrt); *kolaboracionizem* (pripravljenost sodelovanja z nekomunisti); *koncilijantnost* ali spravljenost (ki jo zakrivi tisti, ki veruje

v možnost poravnave-med komunističnimi in nekomunističnimi deželami); *kozmopolitizem* (če kdo hoče videti v državah, ki niso podložne Moskvi, kako dobro stvar); *pomanjkanje razredne zavesti*; *pomanjkanje čuječnosti*; *diverzantstvo* (če kdo odvrta ljudsko pozornost od »socialistične izgradnje«); *enakarstvo* (debatiranje o privilegijih mož na oblasti); *hujskaštvo*; *individualizem*; *neutralizem* (kdor se neče preveč udejstvovati v delu KP); *objektivizem* (kritično razpravljanje o navodilih višjih); *oportunistizem* (če kaka neruska komunistična stranka daje prednost neposrednim ciljem svoje države pred dolgoročnimi načrti Sovjetske zveze); *nasprotovanje proti notranji demokraciji* KP (srednjih funkcionarjev, ki v svojih odnošjih do višjih uživajo solidarnost podrejenih); *pacifizem* (če kdo ne priznava, da je treba dežele sovjetskega bloka oborožiti do zob, da lahko vodijo »spravične osvobodilne vojne«); *partikularizem*; *prakticizem* (funkcionarja, ki hoče reševati važna vprašanja brez navodil višjih); *relativizem* (mišljenje, da je treba ukaze višjih izvajati s prilagoditvijo lokalnim razmeram); *revizionizem* (dajanje prednosti postopnemu razvoju pred radikalnimi ukrepi); *sionizem*; *socialna demokracija*; *buržujske težnje*; *kulštvo* (malih kmetov, ki se branijo izročiti svojo zemljo in vstopiti v

znanemarjal prav do zadnjih časov. V tem obdobju pa so se začeli zanimati za skrivnostno deželo znanstveniki, posebno naravoslovci vsega sveta.

Karel Darwin, slavni angleški naravoslovec, je otoke obiskal leta 1835 in s svojimi izjavami o galapaski tavnji povzročil pravo zmečje v znanstvenih krogih.

Za njim so šli še drugi veliki naravoslovci, kakor Anderson, Baur, Wolf (l. 1875), Agassir (l. 1891) itd. Zda se z njimi ukvarja sloviti Heyerdahl.

Dvoje dejstev najbolj zanima učenjake: zakaj prvotno otoki niso bili obljudeni in bistvo njihove neverjetno bogate in raznolične obrabne favne, ki je res edinstvena na svetu.

Prvo dejstvo je najbolj presenetljivo Darwina samega, ker je bil mnenja, kakor večina učenjakov, da ga ni kotička na zemlji, kjer bi ne bilo človeškega bitja, če so le dani vsi pogoji za človeško življenje. To mnenje so potrdila v onih letih vsa odkritja na vseh delih sveta, še najbolj pa v istem Tihem oceanu, kjer ležijo Galapaski otoki. Našli so ostanke starodavne civilizacije na tako majhnem osamelcem in oddaljenem otoku, kakor je Velikonočni otok (Isla de Pascua), ki je več kot 4.000 km daleč od vsake celine!

In vendar imajo Galapaski otoki vse pogoje, in sicer v obilni meri, da bi se na njih razvila človeška kultura. Njihova površina, kot smo že omenili, je sorazmerno velika; njihova oddaljenost od obljudenih obal ni pretirana (1.100 km); imajo pa tako zdravo in milo podnebje, da sta že Darwin in Wolf trdi-

Reševanje tržaškega vprašanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

riški krogi posvečajo Italiji, v ugodni meri v nasprotju s stvarnim stanjem.

De Gasperi je naš Tržačane večkrat pozval, naj bi sami iz lastnega nagiba in po lastni volji pristali na priključitev k Italiji, češ da lahko verjamemo v njegovo nacionalno umerjenost. On je nešteto krat naglasil, da motri tržaško vprašanje iz evropske in ne iz italijanske perspektive. Če s ostvari res take, čemu mu potem služi ta politika razlaščenja slovenske narodnostne posesti na področju med Barkovljami in Tržičem ter na predelu med Sv. Soboto in Miljami?

V drugi polovici VI. veka je vzhodnorimski vojskovođa in kasnejši cesar Mavricij, pisec znamenite »Taktike«, poveril Slovincem na prostoru med Tržičem in Barkovljami nalogo, da bi bili zaščita in predstraža Trstu v borbi proti barbarim Langobardom. Trinajst stoletij je minilo od časa, ko je cesar Mavricij organiziral vojaški temat Istre in Slovincem poveril varstvo meje na reki Soči. Niti Mussolini si ni drznil dotikati se tega pravnega stanja, tako da se je slovenska narodnostna posest ohranila do danes. Ali nam je potreben prav »Evropejec« De Gasperi, ki izpoveduje širokogrudnost, krščansko usmiljenje in sto drugih podobnih stvari, da bi nam pod krinko verskega človekoljubja odzvel tisto, kar je preko 13 stoletij

naše in kar danes pomenja vrata Srednje Evrope na Jadran, one Srednje Evrope, kateri najbolj izpostavljeni del smo mi?

In tem Italijanom (ki pred očmi angloameriških oblasti cinično izvajajo očitno politiko razlaščenja, t. j. grabijo tujo narodnostno posest) bi zahodni zavezniški hoteli zaupati našo usodo? In to prav danes, ko bivanje sovjetske vojske v Avstriji pomeni najresnejši opomin na previdnost?

Vse se na tem svetu lahko zgodi in mi žal ne moremo preprečiti niti izključiti tudi dejanja, ki bi pomnilo politično brezumnost in norost. Ali tedaj naj se zahodni zavezniški ne čudijo, če bo evropska stvar, ki jo zaupajo moralno popolnoma neobčutiljivim ljudem, s takim postopanjem diskreditirana. Ljudje, ki naj bi se borili za nek ideal, morajo verjeti tudi v njegovo izvedljivost. Kjer pa moralnih osnov ni, tam ne more biti niti vere v evropske ideale. Če ni pravice, ni tudi evropske zavesti!

Italijanom je spriče bajeslovne anglosaksonske lahkovernosti uslo, da vsaka oblast pomenja tudi odgovornost in da mora vsako zaupanje biti tudi zasluženno. Kaj so oni storili, da bi zaslužili ameriško zaupanje in dosegli revizijo mirovne pogodbe o Trstu? S čim so si pridobili pravico, da proti nam uveljavljajo pravico džungle? Do današnjega dne odgovori na ta vprašanja tudi pri najboljši volji ne morejo biti drugačni kot popolnoma negativni.

A na možnost pooblastila za grajež proti nam, ki smo se borili za zavezniško stvar, in v korist onih, ki so se borili proti njej, vendar le še ne moremo verjeti.

Pri Trstu ne gre za vprašanje, če naj bo italijanski ali jugoslovanski, temveč gre za to, da bi postal most, preko katerega bi prišlo do izmirjenja in sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, obenem naj bi se pa odprla ob našem mestu tudi vrata in pristop vsemu ostalemu srednjeevropskemu zaledju, ki mu je Trst prirodno izhodišče na morje.

Temu visokemu namenu pa najbolj odgovarja rešitev, kakor je podana z mirovno pogodbo, ki so jo sklenili leta 1946 in sankcionirali 15. septembra 1947.

Na tem dejstvu se medtem ni spremenilo nič. Zato je le v korist vseh prizadetih narodov, da se pogodba uresniči in s tem končno ostvari možnost umiritve in prehod v normalno življenje tega področja, ki bi sicer bilo večni razlog sporov in razdorov.

Galapagos - začarani otoki

Galapagos - začarani otoki

Te dni je na pobudo ekvadorske vlade odplul proti Galapaskim otokom slavní norveški antropolog Heyerdahl, ki je znan zaradi svojega podviga s splavom »Kon-Tiki«.

Upa, da bo iz rastlinstva in živalstva dognal izvor teh čudovitih otokov, ki se od drugih tihomorskih zelo razlikujejo. Upa tudi, najti novih dokazov za svojo teorijo o južno-ameriškem in polinezijskem prebivalstvu.

Otočje Galápagos, ki ga imenujejo tudi Kolumbovi otoki, je v Tihem oceanu, točno pod ravnikom kakih 11000 km zahodno od južno-ameriške, odnosno ekvadorske obale. Na zemljevidu je komaj zaznamovano, čeprav njihova skupna površina ni neznatna, saj meri okoli 8000 kv. km, kar bi bilo za deset STO-jev.

Glavnih otokov je sedem, manjših pa več kot trideset. Imena posameznih otokov so večkrat menjali, ker so bili večkrat odkriti in spet pozabljeni. Angleški zemljevidi, ki ne priznajo, da bi otok odkrili Španci, so ohranili stara imena, ki jih je bil dal zloglasni angleški morskí ropar Drake. Kaže, da je prav na teh otokih imel svoje glavno skrivališče. Večina geografov pa je sprejela odklok ekvadorske vlade iz leta 1892, ki je celo otočje preimenovala na čast Kristofu Kolumbu (Archipiélago de Colón).

Ne samo v celoti, temveč tudi posamezni otoki so dobili imena, ki bolj ali manj spominjajo na veličavne zgodovinske dogodke odkritelja Amerike. Tako se največji otok imenuje Isabela (na angleških zemljevidih Albemarle) na čast

španski kraljici, ki je Kolumbu preskrbela ladje; drugi je Ferdinanda (Narborough), ki nas spominja na španskega kralja Ferdinanda; tretji je San Cristóbal - Sv. Krištof (Chatham), potem Santa Maria, Santa Cruz, San Salvador, Rábida, Genovaša itd.

Ime Galápagos, ki je za celotno otočje še najbolj znano, znači v španski neko vrsto velikanskih želv, katerim so prav ti otoki skrivnostna domovina.

Galapaské otoke so odkrili Španci leta 1535; ker niso našli na njih žive duše, so jim nadeli ime »Islas Encantadas«, Začarani otoki. V naslednjih letih so jih Španci večkrat obiskali, a jih trajno nikoli niso zasedli. Ob njihovih obalah je doživel brodolom panamski škof Tomás de Barleaga, tako da si je komaj rešil življenje. Isto se je pripetilo španskemu kapetanu Diegu de Rivadeneira. Alonso Torres jih je obiskal in opisal. Vendar, ker dežela ni bila obljudena in ker ni bilo sledu o zlatu ali drugih dragocenostih, so jo Španci zapustili in tudi pozabili.

V XVI. stoletju so Galápagos postale skrivališče drznih angleških morskíh roparjev, ki so napadali španske ladje in luke od mehiške obale na severu do Magaljanseve poti na skrajnem jugu.

Potem je tam spet utihnilo vsako človeško življenje za celih tristo let.

Leta 1832 je ekvadorska vlada proglasila otoke za svojo last. Poslala je na Santo Marijo malo posadko; vpeljala je tudi različne domače rastline in živali, ki so počevni podivjale in se čudovito razmnožile. Kolonizacija se pa takrat ni obnesla. Ekvador je ta posestva

zanemarjal prav do zadnjih časov. V tem obdobju pa so se začeli zanimati za skrivnostno deželo znanstveniki, posebno naravoslovci vsega sveta.

Karel Darwin, slavni angleški naravoslovec, je otoke obiskal leta 1835 in s svojimi izjavami o galapaski tavnji povzročil pravo zmečje v znanstvenih krogih.

Za njim so šli še drugi veliki naravoslovci, kakor Anderson, Baur, Wolf (l. 1875), Agassir (l. 1891) itd. Zda se z njimi ukvarja sloviti Heyerdahl.

Dvoje dejstev najbolj zanima učenjake: zakaj prvotno otoki niso bili obljudeni in bistvo njihove neverjetno bogate in raznolične obrabne favne, ki je res edinstvena na svetu.

Prvo dejstvo je najbolj presenetljivo Darwina samega, ker je bil mnenja, kakor večina učenjakov, da ga ni kotička na zemlji, kjer bi ne bilo človeškega bitja, če so le dani vsi pogoji za človeško življenje. To mnenje so potrdila v onih letih vsa odkritja na vseh delih sveta, še najbolj pa v istem Tihem oceanu, kjer ležijo Galapaski otoki. Našli so ostanke starodavne civilizacije na tako majhnem osamelcem in oddaljenem otoku, kakor je Velikonočni otok (Isla de Pascua), ki je več kot 4.000 km daleč od vsake celine!

In vendar imajo Galapaski otoki vse pogoje, in sicer v obilni meri, da bi se na njih razvila človeška kultura. Njihova površina, kot smo že omenili, je sorazmerno velika; njihova oddaljenost od obljudenih obal ni pretirana (1.100 km); imajo pa tako zdravo in milo podnebje, da sta že Darwin in Wolf trdi-

la, da ga ni enakega na svetu. Zaradi njihove lege bi morda sodili, da so zelo vroči in vlažni. A hladni Humboldtov tok vpliva, da toploter kaže skoraj vedno med 20 in 23 stopinj Celzija!

Vlaga je pa še celo premalo. Na nekaterih otokih se opazi znatno pomanjkanje vode, a na splošno to pomanjkanje ni tako veliko, da bi oviralo bogatno uspevanje rastlinstva in živalstva.

Morda so Galápagos otoki edini primer na svetu, kjer so se udomahile rastline in živali iz skrajno nesprotnih podnebij.

Trta in banana, smokve in kava, krompir in Bombazevec rasejo na istem zemljišču.

V notranjščini otokov se je razpaslo divje govedo; tudi koze, prašiči, psi, mačke in zajci, ki so jih vpeljali pirati ali ekvadorski oblastniki, so podivjali in se zelo razmnožili. Računajo, da živi v divjini okoli 50.000 glav goveje živine.

Se večjo pozornost pa vzbuja pomorsko in obrežno živalstvo, ki je v nekaterih primerih popolnoma edinstveno in svojevrstno.

Najdeš velikanske kuščarje (iguane), ki dosežejo poldrugi meter dolžine in deset kg teže. Nešteto je želv, od največjih (300 kg!) pa do najmanjših. Pomorskih ptic je okoli 70 vrst. Na obalah se družijo živali, ki jih drugače samo najdemo v ledenih morjih, z onimi, ki nikoli ne zapustijo toplih južnih vod. Tjulinji, mroži, pingvini se samo na teh otokih srečajo z albatrosi, iguanami in želvami. Sličen pojav so tudi opazili med ribami, morskimi raki, pajki itd. Zanimivo je tudi to, da se na Galápagos živali, posebno ptice, ne bojijo človeka, temveč si ga ogledujejo z isto radovednostjo, s katero jih človek opazuje.

Ni čudno, da so se v to zapuščeno in nekontrolirano deželo priključili v prejšnjih letih čudaki in pustolovci z vseh krajev. Sedanji prebivalci (okoli 1.000) se spominjajo na čudaštva nekega Ritterja, neke baronice Wagner, nekega Conwaya in drugih oseb, ki jih je trkala robinzonska manija.

Galápagos, to je res čuden svet. Mikrokozmos ga je imenoval Wolf. A danes naglo izgublja svoj primitivni značaj. Postal je važno oporišče severnih ameriških ribolovskih družb. Pa tudi z obrambnega vidika se Severna Amerika zanje poteguje. Lansko leto so Amerikanci ponujali Ekvadorju težke milijone dolarjev, da bi jim dali otoke v najem, a ekvadorska vlada je zaenkrat ponudbo odbila.

Morda pa je bilo milijončkov še vedno premalo....

Ni pa izključeno, da je bila mali ekvadorski republikli najbolj pri srcu popolna samostojnost.

Novo umetno gnjilo

Staufferjeva kemična družba v San Franciscu je postavila na trg novo umetno gnjilo iz železovega amoniaka. Cena je nižja od drugih podobnih sredstev. Preizkusila so ga tudi ameriška vseučilišča in državni laboratoriji.

PEVSKO DRUŠTVO
»AVGUST TANCE«
priredi
v nedeljo 22. febr. ob 16-h
v kinodvorani v Nabrežini

PREŠERNOVO PROSLAVO
s kulturnim sporedom
Spored:

Pevski zbor »A. Tance« bo zapel Premrlivo »Zdravico«, Rašanovo »Kvišku rojaki, narodno« Rožic ne bom trgala«, Lahararjevo »Mladosti ni«, Gričičevo »Cvetoča pomladi«, Ocvirkovo »Eno samo tiho rož« in Rašanovo »Domu«.

Godbeno društvo iz Nabrežine pa bo zasrvalo Fučikovo korabenič »Triglava«, venček uglasbenih Prešernovih pesmi, Parmov »Pozdrav z Gorenjske«, komad »Oj zlata vinka kaplja tie in »Pozdrav iz Klnina«.

Vmes bodo recitacije Prešernove pesmi in Reimucichev šalji-vi prizor: »Kdo je gospodar v hiši?«

SADOVI SVOBODE IN DEMOKRACIJE

Mesto Houston v državi Texas leži na istem vzporedniku, kakor prestolnica Egipta, Kairo. Tudi podnebje je tam enako klimatičnim razmeram na nilski Delti. Medtem pa, ko po Delti valovi rumeno pšenično klasje in so polja posejana s snežnobelimi kepari bombaževca, se tu po vsej prostrani ravnini, ki loči Houston od Mehškega preliva, belijo ogromna in številna nova tovarniška poslopja. Na tem obirnem prostoru leži gotovo največje središče kemične industrije sveta. Poljedelska država Texas, ki je znana po neizmernih pašnikih, in ki z mesom zalaga doberšen del ZDA, je v polnem industrijskem razmahu in bo verjetno že v dolednem času ne samo dosegla, pač pa celo prekoračila ostala ameriška industrijska središča. V zadnjih desetih letih se je mesto podvojilo in šteje danes 875.000 prebivalcev.

Temu orjaškemu razvoju se ima Texas v prvi vrsti zahvaliti zaradi bogatih izvirov nafte in zemeljskega plina, s katerim razpolaga v neomejenih količinah. K temu moramo še dodati idealno prometno lego oz. zalivu, ki postavlja pristanišče Houston na drugo mesto — za New Yorkom — vseh oceanskih luk ZDA. Tretji in morda najzanimivejši vzrok pa je iznajdba umet-

nega podnebja, ki ji pravijo tu »Air Conditioning« in ki je naravnost revolucionirala vso Severno Ameriko. V teh dveh besedah leži prava pravcata čarovnija. Čeprav ležava v Texasu bogata ležišča zemeljskega bogastva in je bila delovna sila že od nekdanjajncenejša v ZDA, se je industrija vse do zadnjih let izogibala te dežele. To je tudi razumljivo.

Od zgodnje spomladi pa do pozne jeseni je Mehški zaliv in obala globoko v notranjost dežele pravi parni kotel, ki ustvarja nemogoče podnebje, ker hromi delovne zmožnosti in ubija vsako podjetnost. Končno so zdaj to nalogo odstranili. Danes ni tu niti enega obrata, ki ne bi bil opremljen s hladilnimi napravami. Te naprave urejajo podnebje v tovarnah tako, da jamčijo za najvišji delovni učinek. Kompresorji in kondenzatorji električnih čarovniških strojev ne dovajajo v delavnice in pisarne samo svežega zraku, pač pa črpajo istočasno pokvarjeni zrak in kar je tu še važnejše, ti stroji ozračje sušijo in ga čistijo prahu.

Ko sem jeseni l. 1952 dospel iz Evrope v New York, nisem ob pogledu na številne table po restavracijah, kavarnah, hotelih, trgovinah, kinematografih, pisarnah itd., ki so nosile napis »Air Condition-

ing«, niti zaslužil o razsežnostih klimatične revolucije v novem svetu. Večjo pozornost mi je vzbudilo šele pogled na osem milijonsko mesto s 102 nadstropijami nebotičnika »Empire State Building«. Na strelah številnih niže lezečih nebotičnikov sem opazil malo čudne barake z velikimi vrtečimi se turbini. To so — kakor mi je pokazal spremljevalec — orjaški ventilatorji, ki sesajo svež zrak in ga dovajajo v hladilne naprave, istočasno pa črpajo iz delovnih prostorov izbrablen zrak. Kaj to pomeni v praktičnem življenju, mi je postalo jasno, ko sem nekaj ur kasneje vstopil v največje gledališče sveta, v »Rockefeller Center«. Pet tisoč dve sto sedežev teogromne dvorane je bilo gotovo zasedenih do zadnjega kotička in vendar nisem imel niti za trenutek občutka, da bi bil zrak izprizen.

Ob času zasedanja Združenih narodov so bile v novi stavbi razmeščene delegacije od Kanade pa vse do Siama. Z enim samim pritiskom na gumb »thermostata« si je vsaka delegacija po želji lahko izbrala podnebje svoje domovine.

Vsi osebni vlaki na daljše proge so opremljeni s klimatičnimi napravami. Seveda so v teh vlakih okna tesno zaprta. Tako ni nobenega mahanja v pozdrav, nobenega

naslanjanja. Clovek se čuti zaprt med dve stekleni steni in je povsem ločen od mimo dirajočih pokrajine. Danes ne gradijo več potniških letal in parnikov brez »Air Conditioning«. Tudi ogromni podzemski avtobusi »Greyhound« pripravljajo vožnje s »svežim, temperiranim in steriliziranim zrakom«. Ze v dolednem času bodo tudi osebni avtomobili imeli hladilne naprave, saj ima »Cadillace« že zdaj nekaj sto vozil v obratu za poskušnjo, ki so opremljeni z »Air Conditioning«.

Klimatična revolucija pa sega tudi že v stanovanjske hiše in že čez nekaj let bo stanovanje z »Air Conditioning« prav tako razumljiva vsakdanost, kakor je danes kopalnica. Delo v plavljih, v rudnikih, v kemičnih laboratorijih, v mlinih, v bolnišnicah, v oklepkih vozilih in podmorščah bo v bližnji prihodnosti lepše in prijetnejše.

Kaj bodo je naprave šele pomenile za človeka v tropskih deželah! Koliko znoja, truda, naveličanosti in obolenj bodo človeku prihranili! Za vse to pa se ima človeštvo zahvaliti svobodi in demokraciji izumiteljskega duha, t. j. sistemu, pri katerem clovek ni zgolj stroj, ki obratuje tudi pod pogoji, ki človeku ogražajo in grenijo življenje.

V. H.

VEŠTIS TRŽAŠKEGA

DIALEKTIKA

Na vprašanje, kaj je pravzaprav dialektični komunizem, s katerim se tako bahavo postavlja nekdanji fašistični uniformiranec, katerega slika je visela po vseh nekomiunističnih gostilnah za časa volitev v zgoščiški občini, je Bepo iz Koldrovce odgovoril takole: »Vzemimo, da sva se posteno skregala. Če hodiš ti po levi strani ceste, jo bom jaz mahnil po desni. Če ti dvigneš desno roko, bom jaz pomolil v zrak levico; in če ti...« Pa prekinimo ta medrovanja!

Odkar se je Tito skregal s Stalinom razsaja med obema pravi navzkrižni ogenj dialektičnega komunizma.

Stalin se je po kanalih svojih priljubljenec prekrstil v »velikega voditelja« (Veliki vožd - firer), zato je bilo nujno, da se je Tito pustil izvoliti za državnega predsednika.

Pred kratkim je Stalin spisal nov komunistični katekizem v obliki »pisma«, ker je pri tem verjetno mislil na krščanske evangeliste, in v njih usotvil, da se komunistično prerokovanje o »odmiranju države« še dolgo ne bo izpolnilo. Tito je prav zato pohitel, da z novo ustavo že zdaj takoj »država odumre«, čeravno samo navede. Ministrstva in ministre je pokopal, na ta mesta pa postavil »Izvršni odbor« s petimi nepomembnimi sekretarji.

Stalin se v svojih »pismih« huduje nad neumnostjo ljudi, ki mislijo, da bi bilo treba kolhozom prepustiti traktorje in mlatilinec v last. Tito je verjetno prav zaradi tega izročil vse podržavljene obrače v skupno last delavstva.

Stalin je pričel krepiti in utrjevati državni centralizem, kjer je to le mogoče. Tito se je takoj pozuril in proglasil decentralizacijo za osnovno načelo »gradnje socializma«.

Stalin je postavil posebno »tajništvo«, ki ga sestavlja sedem najzvestejših »aparitkov« nad »Centralni komite«. Tito je nasprotno poleg Narodne skupščine in Centralnega komiteja z novo ustavo uzakonil »Svet proizvajalcev«, ki ne šteje samo nekaj izvoljencev, pač pa nekaj sto izbrancev.

Stalin zatira z vsi silo vsak pokus odklona kakršne koli proizvodnje panoge od zahtev petletke. Tito pa naravnost zahteva od podjetij, ki jih upravljajo delavski sveti, čim svobodnejše konkurenčno tekmovalnost.

Stalin vlačil iz grobov nacizma

protižidovska prokletstva. Tito posnema s svojim »Svetom proizvajalcev« hote ali nehotе vzore Musolinijevih »korporacij«.

Stalin izpolnjuje partijska mesta in namišljene parlamentarne ustanove s poklicnimi komunisti. Tito proizvaža iz svojih »parlamentarcev« stalno plačane poklicne politikante in odvzema novim »državnim tajnikom« pasivno volilno pravico (z izjemo državnih tajnikov za zunanje zadeve in narodno obrambo).

Takemu igračkanju pravijo Srbi »za inat«, Slovenci za nalašč; naši Kraševci bi rekli »za despota«. Tito je svojo komunistično partijo prekrstil v »Zvezo komunistov«, Stalin pa je »boljševiški« pridvevnik svoje partije izbrisal. Tu sta se pač našla Stalin in Tito, skregana dvojička na skupni popkovini komunistične doktrine.

No zdaj bomo morda razumeli, kaj je dialektični komunizem? Če ne, moramo Bepota iz Koldrovce le poslušati do konca: »...in če boš ti nekega dne ufrl naravne smrti, se bom vrgetl jaz v morje — samo za despota«.

Kominformovska proslava Prešerna

Tudi »slovenski« kominformisti na Opčinah so se hoteli oddolžiti spominu velikega »revolucionarja« Prešerna. Zato so priredili v svojem kulturnem domu v petek zvečer svojevrstno Prešernovo proslavo.

Občinstvo je bilo večinoma sestavljeno iz zagrizenih italijanskih nestrpnih in otročadi, ki so prav pridno razgrajali med prireditelji. Sicer je bilo pa prostora še veliko, saj je bilo da ali ne kakih 60 gledalcev. Po skoro uro trajajočimi pripravami se je pojavil prvak »slovenskih« kominformistov, Just Košuta, ki je imel uvodni govor, v katerem je orisal Prešerna kot pravega revolucionarja in komunisto, ki se je v življenju ravnal po načelih francoske revolucije (enakosti, bratstva in svobode). Za njim so nastopili razni recitatorji, ki so pa verjetno vse Prešernove poezije že zdavnaj pozabili, saj je bilo slišati le siflerja, ki pa kljub vsej dobri volji ni mogel pomagati recitatorjem, ki so dostikrat kar po svoje lomstili Prešernove pesmi.

Lepo se je odrezala edino gospodična tovarišica, ki je zapela solo-

spjev »Nezakonska matje. Baritonist, ki je pel »Mornarje« in »Kame«, se pa ni preveč izkazal. Tudi njegov »proleterski« nastop na odru z raznimi kretnjami in z rokami v žepu, ni bil prav navdušljiv.

Za zaključek se je spet pojavil Košuta, ki je položil svojim zvestim na srce, naj se v življenju ravnajo po Prešernovem zgledu in naj energično podpre resolucijo, katero pošilja SHPZ Združenim narodom z zahtevo, naj dajo Italijanom v coni B STO-ja iste pravice kot Slovincem, da jim vrnejo italijanska imena ter da dobijo razlašeni italijanski ezuli spet svojo zemljo.

Ta Prešernova proslava je pa vsekakor dosegla svoj višek, ko je domača godba za zaključek zaigrala znano italijansko popevko »Moglihe el fil che svolte. Občinstvo je sprejelo to točko s takim navdušenjem, da bi bil še Prešeren vesel, ko bi videl, kako je občinstvo njemu na čast prepevalo in z rokami in nogami taktiralo!

Z navdušenjem se je torej proslava začela, še z večjim navdušenjem pa končala!

GOSPODARSTVO

KAKO NAJ SADIMO DREVJE?

Zadnjič smo opisali, kakšne lege in zemlja so primerne za saditev gotove vrste drevja.

»Danes pa bomo podali nekaj nasvetov, kako naj pravilno sadimo dreve.«

Mogoče se bo zdelo kateremu kmetu to naše pisanje nepotrebno. Toda od pravilne zasaditve zavisi boljše ali slabše uspevanje drevesa! Pravilno negovan otrok se bolje razvija kakor zanemarjen!

Ce hočemo zasaditi nov nasad, za katerega smo prekopali (rigolali) zemljo, bomo le-to najprej izravnali in nato izkopali jame. V ta namen bomo najprej izmerili površino in preračunali, koliko dreves bomo posadili. Pri tem moramo imeti v vidu potrebno razdaljo, ki jih posamezne vrste drevja zahtevajo.

Tako n. pr. bomo breskve sadili v razdalji 4-5 m na vsako stran, in sicer v trikot; hruške, cepljene na divjak, bomo sadili v razdalji 4-6 m tudi na vsako stran, hruške pa cepljene na kutno bomo sadili v razdalji 2-3 m vrsto od vrste in 1 1/2 do 2 1/2 m drevo od drevesa. Te razne razdalje so odvisne od vrste sadnega drevesa, ki ga mislimo zasaditi. Tako n. pr. zahteva hruška »Clairgeau« manjšo razdaljo, medtem ko imajo druge vrste v splošnem burnejšo raščo in zahtevajo več prostora.

Nadalje bomo drevesa, ki jih hočemo vzgojiti v oblike piramide, zasaditi v večjo razdaljo, medtem ko vzgojena na špalir zahtevajo manj prostora in je zato lahko razdalja manjša.

Cešnjam moramo dati obilo prostora, zato jih moramo zasaditi v razdalji najmanj 8 m na vsako stran, a raje še več.

Ceplje in slive bomo sadili v razdalji 6-7 m in prav tako marelice.

Jablane, cepljene na dvojno podlago, moramo saditi v razdalji 7-8 m, cepljene na dusevovec v razdaljo 4 m, in cepljene na paradizovec (ki ga vzgajamo na špalir) pa v razdalji 2 1/2 za 2 m.

In končno trte. Kako naj te sadimo? Za določitev razdalje tret moramo vedeti, kakšna je lega zemljišča in kakšno vrsto trte bomo zasadili. V strmih legah naj bo razdalja vrste od vrste 3 m, tako da bomo lahko obdelovali v terase; zadaj za vsako vrsto bomo napravili leho, ki jo bomo orali, in od lehe do višje ležeče vrste nam ostanje majhna grivica. Na ta način pripravimo mnogo ročnega dela in voda se ne oteka ter ne izpirja zemlje. V ravnih legah pa lahko zasadimo vinograd v razdaljo 2 do 2 1/2 m. Trta od trte naj bo v razdalji 1,20 do 1,50 m. Za Tokay in vsa namizna grozdja pa mora razdalja znašati od 2 do 2,30 m. Pomnimo: večje razdalje so donosnejše, kakor pregosto zasajeni nasadi; to se dokazuje večletne izkušnje.

Ko smo tako določili razdalje, bomo započeli kole in ob teh izkopali jame. Za sadno dreve naj bo jama 1 kv. m široka in 50 cm globoka, za trte pa 50 cm široka in 50 cm globoka.

V jame bomo nasuli za tri močne vile dobrega preperelega gnoja ali še boljše kakih 15 kg mešanca (kompost). To premešamo z nekoliko suhe drobne zemlje. V to zmes vsadimo drevo, ki smo mu pred vsaditvijo odstranili pokvarjene in prikrajšali predolge korenine. Vsak prerez naj bo obrnjen proti zemlji, da se voda od njega oteka in ga tako obvarujemo gnilobe. Nato posujemo okrog drevesa nekoliko suhe drobne zemlje, drevo potresemo, da se korenine dobro sese-dejo, dodamo ob robu še par vil gnoja in nato zasujemo.

Drevesa ne smemo nikdar zasaditi bolj globoko, kakor je prej rastle v drevsniči!

Trte bomo sadili na enak način, samo gnoj uporabimo manj. Pri cepljenkah mora cepilna zarezba biti izven zemlje. Če še pričakujemo led, moramo cepič zasuti z žaga-

njem ali drobno zemljo, da bi se ne posušil. Ko začne cepič poganjati, ga spet odkrijemo. V primeru suhega vremena moramo vse novo nasajeno dreve zaliti.

CAS JE ZA VRTNO SETEV

Ob pustu vsak kmet in tudi nekmet seje povrtnino. In ker smo s pustom doma, bomo tudi letos posejali te dneve vrt.

Grede smo že vsi pred mrazom prekopali in dobro pognojili z dobrim gnojem, s kurjakom ali mešancem (kompostom). Zdad bomo zemljo zrahljali in jo izoblikovali v grede. Le te naj bodo ne več kot 1,20 m široke! V te grede, ki smo jih letos pognojili, bomo zdaj posejali solato, radič in verzote za presajanje. Peteršilj, zelen in korenček, ki jih tudi zdaj posejemo, pa moramo posejati v grede, ki so bile laniško leto pognojene z gnojem, v nasprotnem primeru bi nam te rastline ne uspevale, ker jih na svežem gnoju napada korenška plesen in izumirajo pred časom.

Zdad tudi lahko sejemo grah v vsako lego, in sicer tudi poznejše vrste, kakor so »Senator« ali »Tulefona«.

Nabrežinska občina za holandske poplavlence

Nabrežina	110.013 lir
Sesljan	20.200 »
Mavhinje	20.025 »
Devin	19.040 »
Sempolaj-Prapro	14.500 »
Slivno	10.250 »
Vizovlje	10.000 »
Cerovlje	4.850 »
Medjavas	4.200 »
Stivan	3.700 »

Skupaj 216.778 lir
Prispevki so bili zbrani do 16. t. m.

KNJIGE

Uprava lista ima na prodaj naslednje knjige:
Vinko Beličič: »Slovenska lir-ska pesem«, cena 350 lir, za študente 300 lir.
France Prešeren: »Krst pri Savici«, cena 250 lir.
Dimitrij Jeruc: »Večerne pesmi«, zbirka, cena 400 lir.
Ferry Bukvič: »Zgodovinski razvoj Trsta«, brošura, cena 60 lir.
Ivan Jončič: »Jutro brez sonca«, roman, cena 600 lir.
Bogomir Cokelj: »Zgodovinski razvoj Trsta«, brošura, cena 60 lir.
Ivan Ahej: »Ob jubileju«, cena 350 lir.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

ZDRAVNIK Dr. FRANJO DELAK v TRSTU

sprejema od 15.-17. ure v ulici Commerciale št. 10-II
Pokličite tel. št. 31813
Stanovanje: Strada di Flume 20/III

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA sprejema od 9-12 in od 17-19 TRST, VIA COMMERCIALE 10-II, TEL. 31-813

Mizerji kmetovalci podjetniki! Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Seja obč. sveta v Nabrežini

V četrtek, dne 12. t. m., se je v dvomesečnem presledku ponovno sestel občinski svet v Nabrežini. Manjkalo je pa kar pet svetovalcev, ki so pa bili le zaradi boleznj odsotni.

V začetku se je zupan Terčon podal še precej obširno poročilo o dosedanem delovanju občinske uprave.

Najprej se je spomnil dvojezičnih napisov, ki so bili nasilno odstranjeni, ter je izjavil, da zadeva s tem ni bila končana, ker je naloga vseh slovenskih občin, da dosežejo pri ZVU spremembo dotičnega zloglasnega fašističnega zakona, da pride tudi naš narod do svojih osnovnih pravic na STO-ju.

Dalje je poročal o razdelitvi božičnih paketov. Pakete so prejeli vsi otroci otroških vrtec, osnovnih šol in industrijskega tečaja. Skupno je bilo v ta namen razdeljenih 750 paketov v vrednosti približno 750.000 lir. Dalje je prejel 150 revnejših družin do 15 kg težke pakete z živežem v vrednosti 3.000 lir za paket, a skoro vsi so

prejeli še nekaj perila, obleke in obutve v vrednosti 2.000 lir. Za vsa akcija je občina potrosila približno 1,5 milijona lir.

Dalje je zupan obširno poročal o javnih delih, a posebno o delih »Selada«. Navedel je natančno, kaj so do zdaj naredili, kaj je v teku in kakšni so nadaljni načrti. Trenutno je zaposlenih 80 delavcev, od katerih jih 47 dela za Trst (večinoma klesarji), a ostali so na razpolago občini. Poročal je še o drugih javnih delih iz prejšnjih gospodarskih načrtov, kakor so hiša za občinske namene, občinska hiša z ambulatorijem v Mavhinjah, ambulatorij in pošta v Devinu, dve stanovanjski hiši, ki bosta spomladaj končani, pokopališče v Sesljanu itd. Omenil je tudi večkratno intervencijo odbora pri Z. V. U. zaradi javnih del, kakor so šola v Sempolaju, Nabrežini in pokopališče v Sesljanu. Poudaril je tudi obupni položaj v nekaterih vaseh, ki so jih porušili Nemci. Omenil je dalje regulacijski načrt od Stivana do Sesljanu, ki je zdaj v drugi fazi, ter delovanje in nedelovanje kraškega vodovoda. Slednjič je obrazložil gospodarski načrt št. 11, ki ga je odbor predlagal v višini 80.750.000 lir, a ga je nadzorna oblast odobrila le za 15 milijonov lir. Natančnejše podatke o tem načrtu je prinesla že zadnja številka našega tednika. H koncu je govoril še o položaju cestnega omrežja in o užitinskem uradu.

Končno je zupan podal še poročilo o nabirniški akciji za poplavljenca na Nizozemskem, ki je do četrtega 12. t. m. dosegla znesek 196.478 lir, 20 paketov perila in obleke ter paket zdravil. Akcija še se nadaljuje.

Takoj nato se je oglašil k besedi svetnik Srečko Colja, ki je grajal zupana, ker se je udeležil novoletnega sprejema pri predsedniku področja g. Palutanu, češ da je ta največ delal proti našim dvojezičnim krajevnim napisom. Zupan mu je odgovoril, da je bilo to le dejanje vpljdnosti, ki nima opravka s političnim delovanjem, ter da je šel, ker je bil povabljen in ker so se tega sprejema udeležili vsi drugi župani tega področja. Odbornik Slavec in Albin Skrk sta v ostrem polemičnem govoru prav tako zavrnila Coljevo obtožbo.

Nato je prečital dr. Skerk daljšo spomenico svetovalca Skofa, glede neke poti v Sesljanu, nakar je zupan obljubil, da bo o tem dal odgovor na prihodnji seji.

Brezposelnost na Opčinah
To zimo se je vprašanje brezposelnosti prvič po vojni pojavilo v naši vasi v zelo resni obliki. Domačini imajo vsak dan slabše izgled, da kako stalno ali pa tudi le začasno zaposlitev. V neposredni bližini Opčin je v teku polno dela, ki so ga prevzela razna italijanska podjetja. Toda domačinov je le malo ali zadnje čase sploh nič zaposlenih. Večinoma delavcev so podjetja pripeljala že s seboj. Tuje delajo na naših tleh, domačini pa tavamo po zapuščenih openskih cestah in iščemo utehe in razvedrila v kaki gostilni. Kjer vsaj za trenutek pozabimo na vedno večje skrbi.

Težko je reči, kam bo to pripel-

ljalo, a trenutno ne vidimo nobene prave poti.

Cas bi bil, da bi odgovorni krogi poskrbeli za kako zaposlitev ne le istriskim ezulom, temveč predvsem nam domačinom, ki smo na tej zemlji vedno živeli in veliko pripomogli k razvoju našega središča, ki nas v tej težki uri popolnoma prezira in zanemarlja!

VELIKI REPEN

Kmalu bosta dve leti, kar so nam posekali gozdove ob meji, a do danes ni še nihče prejel za to najmanjše odškodnine.

Nekateri kmetje so pri tem imeli veliko škodo in bi bilo pošteno, da bi jim bila ta škoda v doglednem času povrnjena. Toda doslej ni bilo slišati še nobenega glasu o kakih odškodnini. Posamezni kmetje si ne vemo kako pomagati, zato bi moral nekdo to zadevo vzeti v roke in poskrbeti, da bi se stvar pošteno in hitro rešila. Stvar naj načelno rešijo za vse kmete in ne le za posamezne primerje, da bi ne bilo brezpotrebni poti in stroškov.

ZIBELKA

Družino črkostavca tiskarne »Adria« in meterja »Demokracija«, g. Antona Kebra, je 16. februarja obiskala storklja in ji prinesla prorojenko Lucijo.
Cestitamo!

Radio Trst II

306,1 m ali 980 kc-sec

NEDELJA, 22. febr.: 8.45 Kmetijska oddaja. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 15.00 Naša mladina pred mikrofonom. — 16.00 Malo za šolo - malo zares. — 17.00 Koncert barkovljanskega pevskega zbora. — 18.00 Iz delavskega sveta. — 19.00 Iz filmskega sveta. 21.32 Izbrana lirika. — 21.45 Verdi: MOC USODE, 1. in 2. dejanje.

PONEDELJEK, 23. febr.: 13.00 Slovenski motivi. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.00 Moski kvintet iz Zagreba. — 21.00 Književnost in umetnost. — 21.45 Verdi: MOC USODE, 3. in 4. dejanje.

TOREK, 24. febr.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Tehnika in gospodarstvo. — 19.25 Angleščina po radiu. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Citamo za vas. — 22.00 Beethoven: Simfonija št. 9.

SREDNA, 25. febr.: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Sola in vzgoja. — 21.00 Koncert violinista prof. Karla Sancina. — 21.30 Vokalni kvartet.

ČETRTEK, 26. febr.: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 21.00 Radijski oder - Nicodem: UCITELJICA, nato Večerne melodije.

PETEK, 27. febr.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Kraji in ljudje. — 19.25 Angleščina po radiu. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 21.00 Koncert komornega zbora Skrljanček. — 21.25 Zgodovina pomorstva.

Prvi pevski nastop društva A. Tance v Nabrežini

V nedeljo 22. februarja 1953 ob 16. uri se bo prvič predstavil našemu občinstvu pevski mešani zbor Avgust Tance na Prešernovi proslavi v kinodvorani v Nabrežini.

Naši pevci in pevke so navdušeno sprejeli predlog, naj bi dali novemu pevskemu zboru ime Avgust Tance.

Avgust Tance je bil naš domačin. Služboval je kot učitelj štirideset let v domači vasi. Bil je vzor takratnih naših učiteljev in je tudi pomagal ustvariti novi kader mladih učiteljev, ki so bili pred prvo svetovno vojno voditelji vsega našega kulturnega življenja po vsem našem Krašu. Zasluga takratnih starih in mladih učiteljev je bila velika na vseh poljih.

Pokojni Avgust Tance je bil navdušen pevec in sijaen pevovodja. Slovel je kot izvrsten cerkveni organist. Bil je marljiv kulturni delavec, saj je bil dnevno zaposlen zjutraj in pooldne v osnovni šoli, zvečer pa v obrtni, kjer je poučeval kamnoseške vajence. Po dnevnem in večernem delu je hodil k pevskim vajam, kjer je vodil in učil »Pevsko društvo Nabrežina«, ki je bilo pod njegovim vodstvom najbolj sloveča na Primorskem.

Naš pevski zbor ni mogel izbrati lepšega imena! Zbral si je ime domaćega kulturnega delavca, demokrata, ki je vse svoje moči posvetil svojemu ubogemu ljudstvu, v bičem, kmetom in delavcem v svojem kraju.

Avgust Tance je slovel pred prvo svetovno vojno tudi kot najboljši slovenski tenorist.

Kot izvrsten pevovodja je vodil svoj zbor na razne pevske prireditve širom naše domovine, kjer je pridobil »Pevskemu društvu Nabrežina« veliko slavo. Prepričani smo, da bo vse naše občinstvo sprejelo z veseljem našo pobudo, ker smo se skromno oddolžili in dali našemu pevskemu zboru ime človeka, ki je bil pri našem ljudstvu zelo priljubljen.

Narodna in študijska knjižnica

Narodna in študijska knjižnica posluje vsak dan od 10. do 12. ure in od 15. do 19. ure, ob sobotah pa od 9. do 12.30, in sicer v ulici Geppe 9-IV.

REPENTABOR

Dočim imajo vse ostale občine tržaškega ozemlja večje ali manjše težave s svojimi brezposelnimi, mi do zime tega vprašanja ne poznamo.

Vsi so na kak način zaposleni pri enem ali drugem delu, kjer vsaj toliko zaslužijo, da krijejo svoje vsakdanje potrebe. Kot kaže, bodo ta razna začasna dela trajala še vsaj to pomlad in tako se nam tudi v bližnji bodočnosti ni treba bati brezposelnosti.

Poleg prvega in glavnega namena, ki ga imajo javna dela ali tako imenovana središča za delo, to je zaposlitev brezposelnih, imamo od teh središč še drugo veliko korist, in sicer zidavo raznih javnih naprav. Tako bomo v naši občini imeli moderno lepo občinsko kopališče, ki bo morda začelo poslovati že to poletje.

Upamo, da bo sedanja občinska uprava lepo nadaljevala svoje delo v čimvečjo korist občanom in v svojo čast. Pri delu naj upošteva poleg zunanjega videza tudi trdnost in trajnost del, da ne bodo trajala le dokler traja mandat občinske uprave.